

1990'LI YILLARDA DİSK VE KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİ

Aydınlık Gazetesi, 31 Mayıs 2016

Yıldırım Koç

DİSK 1991 yılında yeniden faaliyete geçti ve 11 yıl aradan sonra, 18-19 Ocak 1992 günleri 8. Genel Kurulu'nu topladı. Genel Kurul'a sunulan çalışma raporunda ve genel kurul kararlarında "Kürt sorunu" gibi bir konu yer almıyordu.

Ancak DİSK işçilerden beklediği desteği göremeyince, Kürt kartını oynamaya başladı. DİSK'in sınıf kimliği ve mücadelesi yerine etnik kimliği önemseyen bir noktaya sürüklenmesinde, DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve bazı uzmanların etkisi oldu. Fehmi Işıklar, 1987 genel seçimlerinde SHP'den milletvekili seçilmiş, bu partiden ayrılarak 1990 yılında Halkın Emek Partisi'nin kurucu genel başkanı olmuştu. Abdullah Baştürk de SHP milletvekiliyken ayrılmış, HEP'in kurucuları arasında yer almıştı.

DİSK, bu etkiler sonucunda etnik kimliğe destek noktasına sürüklendi.

DİSK'İN KÜRT KARTI

DİSK, 1992 yılı Aralık ayında "Kürt Sorunu"nu gündeme getirdi. Mustafa Sönmez'in yönetimindeki DİSK Araştırma Enstitüsü'nün Aralık 1992 tarihli Bülteni'nde ana konu "Doğu Anadolu ve Kürt Sorunu" idi (s.13-20).

Bu dönem, PKK'nın gücünün ve etkinliğinin arttığı yıllardı. Bu durum, yeniden faaliyete geçmesinin üzerinden yaklaşık üç yıl geçmiş olmasına karşın önemli bir varlık gösterememiş olan DİSK'in politikalarını etkiledi.

DİSK'in 4-7 Ağustos 1994 günleri İstanbul'da toplanan 9. Genel Kurulu'na sunulan çalışma raporunda "Olağanüstü Hal Bölgesinde Yaşam" ve "Kürt Sorunu, Sendikal Hareket ve DİSK" bölümlerinde etnik kimliği öne çıkartan bir tavır sergilendi. DİSK, emperyalizmden, toprak ağalarından, aşiret reislerinden, cemaat ve tarikat şeyhlerinden söz etmeden, şöyle diyordu: "Kürt sorunu özünde, Kürt kimliğinin tanınıp tanınmaması sorunudur." (s.117-119; s.121-122.)

Genel kurulda alınan kararlarda genel af isteniyordu: "DİSK 9. Genel Kurulu; Genel bir siyasi af çıkarılmasını toplumsal bir zorunluluk olarak görerek, kamuoyunda bu doğrultuda çalışma yapılmasını karar altına alır." Ayrıca, "savaşın durdurulması", "koruculuk uygulamasının kaldırılması" talep ediliyordu.

DİSK'in genel kurulu 26-28 Ocak 1996 tarihlerinde olağanüstü olarak toplandı. Bu genel kurula sunulan çalışma raporunda "Kürt Sorunu" başlığı altında şöyle deniyordu: "Kürt gerçeğinin uzun yıllar gözardı edilmesi, Kürt kimliğinin yok sayılmak istenmesi, şiddet yanlısı çözümleri özendirmiş; bu da daha baskıcı, daha yasaçkı devlet politikalarına gerekçe yapılmıştır." (s.30)

"TERÖR" DEĞİL "SAVAŞ"

Çalışma raporunda, PKK'nın eylemlerine karşı çıkılmıyor, "güneydoğu'da sürdürülen savaşın faturası tüm topluma çıkarıldı" denerek, savunma harcamaları eleştiriliyordu. Ayrıca, "Güneydoğu'da sürdürülen savaş" ifadesi kullanılarak, PKK'nın Cenevre Sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin talebi dolaylı olarak destekleniyordu. Genel kurulda alınan kararlar arasında da şu ifade yer alıyordu: "Kürt sorunu en temel toplumsal sorunların başında geliyor."

DİSK'in 10. Genel Kurulu 12-14 Eylül 1997 günleri toplandı. Çalışma Raporu'nda "Kürt Sorunu" bölümü vardı. (s.55-58) Genel kurulda "DİSK'in önündeki görevler" arasında Türkiye'nin bağımsızlığının ve bütünlüğünün sağlanması ve korunması, emperyalizme, toprak ağalığına, aşiret reisliğine, cemaat/tarikat şeyhliğine ve sermayeye karşı mücadele yoktu, "Kürt sorununun demokratik çözümü" vardı. Ayrıca genel af ve koruculuğun kaldırılması isteniyordu.

DİSK, Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edilmesi ve PKK'nın gücünün ve eylemlerinin azalması sonrasında bu konuda sessizleşti.